

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. R.:

- podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2018 r., od 1 października 2018 r. do 31 października 2018 r.,

- nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia od 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r. oraz od 1 listopada 2018 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z analizy dokumentów zaewidencjonowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczona podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 października 2004 r. do 30 września 2005 r. oraz od 1 czerwca 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. - płatnikiem składek na te ubezpieczenia była spółka cywilna (...).

Od 1 stycznia 2012 r. wnioskodawczyni dokonała przerejestrowania do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego na osobisty numer NIP (...) i jest płatnikiem składek.

Wnioskodawczyni dwa razy składała wnioski o wyrażenie zgody na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie:

- za lipiec 2011 r. - zgoda została wyrażona, o czym wnioskodawczyni została poinformowana na piśmie,

- za lipiec 2015r. - zgoda została wyrażona w drodze wyjątku, o czym ubezpieczona została poinformowana na piśmie.

Od stycznia 2012 r. do czerwca 2015 r. oraz od sierpnia 2015 r. do sierpnia 2018 r. ubezpieczona opłacała składki w terminie i prawidłowej wysokości.

Za wrzesień 2018 r. oraz listopad 2018 r. wnioskodawczyni opłaciła należne składki po terminie, tj. odpowiednio 11 października 2018 r. i 11 grudnia 2018 r.

W związku z powyższym od 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r. oraz od 1 listopada 2018r. do 30 listopada 2018r. ubezpieczona nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Za miesiąc wrzesień 2018 r. na koncie wnioskodawczyni zewidencjonowano złożoną przez ubezpieczoną deklarację rozliczeniową z naliczoną składką na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe od podstawy wymiaru składek w wysokości 2.665,80 zł. Za miesiąc listopad 2018 r. na koncie wnioskodawczyni zewidencjonowano złożoną przez ubezpieczoną deklarację rozliczeniową z naliczoną składką na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe od podstawy wymiaru w wysokości 2.399,22 zł tj. pomniejszonej proporcjonalnie o okres niezdolności do pracy z powodu choroby od 28 listopada 2018 r. do 31 grudnia 2018 r., za który wystąpiła wnioskodawczyni do ZUS z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego.

Pismem z 28 grudnia 2018 r. ubezpieczona zwróciła się z kolejnym wnioskiem (trzecim) o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za wrzesień 2018 r. oraz listopad 2018 r. argumentując fakt uchybienia terminu płatności przekazaniem przez bank składek jeden dzień po terminie,

pomimo zapłacenia przez ubezpieczoną składek w obowiązującym terminie, tj. 10 dnia danego miesiąca. Ubezpieczona nadmieniła, że nie była świadoma powyższej sytuacji oraz, że w najbliższym czasie będzie opłacała składki dzień wcześniej, tak żeby docierały terminowo.

W odpowiedzi na wniosek Inspektorat w Ł. pismem z 25 stycznia 2019 r. powiadomił wnioskodawczynię o nie wyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za wrzesień 2018 r. oraz listopad 2018 r.

Uzasadnienie, jakie podała ubezpieczona we wniosku, tj. że składki za powyższe miesiące zostały zapłacone w terminie, lecz na konto ZUS zaksięgowane zostały z opóźnieniem, nie nosi znamion wyjątkowości i nie stanowi uzasadnienia pozytywnego rozpatrzenia wniosku. Organ rentowy zwrócił uwagę na fakt, że drugi wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc lipiec 2015 r. został rozpatrzony przez Dyrektora I Oddziału w Ł. w drodze wyjątku.

Decyzja o wyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ma charakter wyjątkowy i może mieć miejsce tylko w uzasadnionych przypadkach.

/decyzja – k. 4 – 6 plik V akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 4 kwietnia 2019 r. złożyła ubezpieczona M. R.. Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie prawa materialnego i wniosła o jej uchylenie w całości.

/odwołanie – k. 3 – 4 /

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 kwietnia 2019 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania przytaczając argumentację z zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 6 – 7/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. R. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. (...) współnik spółki cywilnej od 30 marca 2001 r. Działalność jest prowadzona w formie spółki cywilnej – drugim współnikiem spółki jest mąż ubezpieczonej B. R.. Przedmiotem działalności jest wynajem i zarządzanie nieruchomościami.

/wypis z (...) k. 12 plik IV akt ZUS, k. 11 plik IV akt/

Wnioskodawczyni była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 października 2004 r. do 30 września 2005 r. oraz od 1 czerwca 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. – płatnikiem składek była wówczas spółka cywilna (...).

/bezsporne/

Natomiast od 1 stycznia 2012 r. wnioskodawczyni zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego oraz do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej jako płatnik składek.

/bezsporne/

M. R. dwukrotnie uzyskała zgodę na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe:

- za lipiec 2011 r., kiedy wskazywała, że jednodniowe opóźnienie w opłaceniu składek za VII 2011 roku było spowodowane awarią łącza internetowego wskutek burzy

- za lipiec 2015 r. w drodze wyjątku, kiedy wskazywała, że jednodniowe opóźnienie w opłaceniu składek za VII 2015 roku było spowodowane awarią sieci O.

/bezsporne; k 12-15 akt ZUS; k 2-5 akt ZUS/

Ubezpieczona jest zobowiązana opłacać składki do 10-tego dnia następnego miesiąca. M. R. uiszcza składki przelewem za pośrednictwem banku. Najczęściej robiła to wieczorem albowiem do późnych godzin wieczornych pracuje. Jest właścicielką sklepu i kawiarni, które są otwarte do godziny 21.00, czasem klienci zostają dłużej, a później trzeba jeszcze posprzątać lokal. Nadto w tym okresie drugi budynek, który posiada był w czasie adaptacji, wykańczania i wnioskodawczyni miała dużo pracy w terenie. Ostatniego klienta wprowadziła do zaadoptowanych pomieszczeń w czerwcu 2019 roku. Od czasu dowiedzenia się, że przelew dotarł do organu rentowego następnego dnia skarżąca stara się wykonywać przelewy do godziny 18.00.

/zeznania ubezpieczonej z dnia 10 września 2019 r. – 00:06:13 – 00:23:14 w zw. z zeznaniami 00:23:43 – 00:24:34 – płyta CD – k. 28/

Polecenie przelewu dotyczącego składki za wrzesień 2018 r. zostało przez ubezpieczoną złożone dnia 10 października 2018 r. o godz. 21.50:52, natomiast za listopad 2018 r. zostało przez nią złożone 10 grudnia 2018 r. o godz. 23:13:24. M. R. miała na rachunku środki niezbędne do pokrycia składki za każdy z w/w miesięcy. Przelewy ubezpieczonej zostały zrealizowane przez bank w dniach: 11 października 2018 r. oraz 11 grudnia 2018 r. i w tych dniach przelano środki do ZUS.

/bezsporne, potwierdzenie przelewu – k. 6 plik IV akt ZUS, k. 5 plik V akt ZUS, zeznania ubezpieczonej z dnia 10 września 2019 r. – 00:06:13 – 00:23:14 w zw. z zeznaniami 00:23:43 – 00:24:34 – płyta CD – k. 28/

Ubezpieczona przelewem uiszcza także składki za B. R.. Polecenie przelewu dotyczącego składki za wrzesień 2018 r. za B. R. ubezpieczona złożyła w dniu 10 października 2018 r. o godz. 21.49:14, natomiast za listopad 2018 r. w dniu 10 grudnia 2018 r. o godz. 23:10:05. Na rachunku znajdowały się środki niezbędne do pokrycia składki za każdy z w/w miesięcy. Przelewy zostały zrealizowane przez bank w dniach: 11 października 2018 r. oraz 11 grudnia 2018 r. i w tych dniach przelano środki do ZUS.

/bezsporne, potwierdzenie przelewu – k. 3 i 4 plik IV akt ZUS, zeznania ubezpieczonej z dnia 10 września 2019 r. – 00:06:13 – 00:23:14 w zw. z zeznaniami 00:23:43 – 00:24:34 – płyta CD – k. 28/

Decyzją z dnia 8 stycznia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej z dnia 3 grudnia 2018 r. odmówił M. R. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 28 listopada 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. wskazując w uzasadnieniu, że ubezpieczona nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 listopada 2018 r. i niezdolność do pracy z powodu choroby powstała w dniu 28 listopada 2018 r., czyli w okresie kiedy wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu.

/decyzja – k. 7 plik IV akt ZUS/

Następnie decyzją z dnia 12 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej z dnia 1 lutego 2019 r. odmówił M. R. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 21 stycznia 2019 r. do 10 lutego 2019 r. wskazując w uzasadnieniu, że ubezpieczona nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 listopada 2018 r. i niezdolność do pracy z powodu choroby powstała w dniu 21 stycznia 2019 r., czyli w okresie kiedy wnioskodawczyni nie podlegała ubezpieczeniu chorobowemu.

/decyzja – k. 8 plik IV akt ZUS/

W dniu 28 grudnia 2018 r. ubezpieczona złożyła wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na ubezpieczenie chorobowe za wrzesień 2018 r. i listopad 2018 r. W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że składki zostały zapłacone w terminie tj. 10 października 2018 r. i 10 grudnia 2018 r. natomiast bank przekazał je dzień później, po

terminie o czym nie wiedziała. Dodała, że w najbliższym czasie będzie opłacać składkę wcześniej tak, aby dotarły do organu rentowego w terminie.

/wniosek – k. 1 plik III akt ZUS/

Pismem sporządzonym w dniu 25 stycznia 2019 r. organ rentowy poinformował wnioskodawczynię, że nie wyraża zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za wrzesień i listopad 2018 r. po terminie. Wskazał, że ubezpieczona nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r. oraz od 1 listopada 2018 r. do 30 listopada 2018 r.

/pismo – k. 12 plik III akt ZUS/

W dniu 13 lutego ubezpieczona ponownie złożyła wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie za wrzesień i listopad 2018 r.

/wniosek – k. 1 – 2 plik IV akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. R.:

- podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2018 r., od 1 października 2018 r. do 31 października 2018 r.,

- nie podlegała dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia od 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r. oraz od 1 listopada 2018 r.

/decyzja – k. 4 – 6 plik V akt ZUS/

B. R. w dniu 15 marca 2019 r. złożył wniosek o przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc listopad 2018 r. wskazując, że bank, z którego usług korzysta nie dokonuje przelewów w dniu, w którym są dokonywane, ale w dniu następnym.

/wniosek – k. 1, 2 plik VI akt ZUS/

Pismem sporządzonym w dniu 11 kwietnia 2019 r. organ rentowy poinformował B. R. o wyrażeniu zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za listopad 2018 r. po terminie.

/pismo – k. 5 plik VI akt ZUS, k. 31/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie w/w dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, Sąd zaś nie znalazł podstaw, ażeby odmówić im waloru wiarygodności z urzędu oraz zeznań ubezpieczonej, które Sąd uznał za wiarygodne albowiem są one zgodne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Dodać należy, że stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1460), obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a także - w myśl art. 11 ust. 2 - na swój wniosek

dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony (art. 14 ust. 1a).

Z art. 47 ust. 1 pkt 1 wynika, że płatnik składek, będący osobą fizyczną opłacającą składkę wyłącznie za siebie, przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1 ustają :

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia w którym wniosek został złożony,
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (...) w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie (...),
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Należy zauważyć, iż art. 14 Ustawy wymienia trzy, niezależne od siebie okoliczności , przy zaistnieniu których ustaje ubezpieczenie, czyli :

1. z woli płatnika na jego wniosek,
2. z powodu nieopłacenia składki należnej za jeden miesiąc,
3. wobec ustania tytułu podlegania ubezpieczeniu.

Z uwagi na nieopłacenie składki w terminie ustaje ubezpieczenie z mocy samego prawa. W takiej sytuacji nie jest potrzebne cofanie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Oczywistym jest, iż przez pojęcie nieopłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie społeczne należy rozumieć nie tylko nie opłacenie tej składki w ogóle, ale również kilkudniowe opóźnienie w opłacie składek, jak również i jej opłacenie z uchybieniem terminu, czy też w niepełnej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w Ł. w wyroku z dnia 28.04.2000r. III AUa 88/00 OSA 2001/1/1; S.A. w K. w wyroku z dnia 27.04.2000r. III AUa 66/00 OSA 2001/9/32, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 kwietnia 2016 r., III AUa 2023/15, LEX nr 2044409).

Osoba składająca wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i oczekująca świadczeń od organu rentowego, zobowiązana jest do opłacania składek na to ubezpieczenie w terminie i we właściwej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w W. III AUa 1514/99 OSA 2001/4/15).

Przymiotem wszelkich ubezpieczeń dobrowolnych jest to, że ubezpieczenie takie jest kontynuowane, jeżeli składki na to ubezpieczenie są opłacane w terminie i we właściwej wysokości. A zatem wnioskodawczyni zdając sobie z tego sprawę powinna dokonywać wpłat składek w przewidzianym przepisami prawa terminie oraz w określonych przez przepisy wysokościach.

W oparciu o powyższe należy jeszcze raz podkreślić, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje zarówno, gdy płatnik nie zapłacił składki za jeden pełny miesiąc, ale również, gdy wpłacił ją z uchybieniem terminu ustawowego. W uzasadnionych jednakże przypadkach, mimo opóźnienia z zapłatą składki, ZUS może na wniosek zainteresowanego wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie.

Podkreślić należy, że kwestia zgody, bądź odmowy ZUS, na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie wymaga wydania przez Zakład decyzji. Ustawa systemowa przewidziała bowiem wydawanie decyzji w sprawach objętych przepisem art. 83 ust. 1, jak również w innych konkretnie wymienionych sprawach, określonych

w przepisach ustawy (art. 24 ust. 1). W tych to sprawach ustawa zastrzega dla ubezpieczonych (płatników) prawo do odwołania się od wydanej decyzji do właściwego Sądu.

Należy wskazać, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia czy ubezpieczona uiściła składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za wrzesień i listopad 2018 r. w terminie, a jeśli nie, czy zachodziły przesłanki na wyrażenie zgody na opłacenie przez nią składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie.

W ocenie Sądu składka na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za odwołującą za miesiące wrzesień i listopad 2018 r. zostały opłacone w terminie. Bezspornym jest to, iż ubezpieczona w dniach 10 października 2018 r. i 10 grudnia 2018 r. za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu wprowadziła do realizacji przelewy tytułem opłaty składek na ubezpieczenia, w tym składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, za miesiące wrzesień 2018 r. i listopad 2018 r., które zostały zrealizowane i wpłynęły na rachunek bankowy organu rentowego następnego dnia, tj. w dniach 11 października 2018 r. oraz 11 grudnia 2018 r.

Zastosowanie w sprawie znajdują przepisy art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 60 § 1 pkt 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa zgodnie z którymi, w przypadku rozliczeń bezgotówkowych dniem zapłaty składki jest dzień obciążenia rachunku bankowego na podstawie polecenia przelewu. Istotne znaczenie dla ustalenia daty zapłaty jest więc dzień, kiedy rachunek bankowy został pomniejszony o kwotę zleconego przelewu, nie zaś dzień zrealizowania transakcji przez bank czy też dzień wpływu środków na rachunek bankowy ZUS. W ocenie Sądu dniem obciążenia rachunku bankowego jest dzień, w którym transakcja zlecona przez odwołującą została zaakceptowana przez bank, bowiem już po dokonaniu tej akceptacji odwołująca nie dysponowała kwotą przedmiotowego przelewu (bank obciążył jej rachunek bankowy w dacie zlecenia przelewu).

Pogląd taki znajduje potwierdzenie w ugruntowanym orzecznictwie sądowym. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt II UK 417/16, wskazał, że zgodnie z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z art. 59 § 1 pkt 1 i art. 60 § 1 pkt 2 ordynacji podatkowej, w przypadku rozliczeń bezgotówkowych dniem zapłaty składki jest dzień obciążenia rachunku bankowego na podstawie polecenia przelewu. Jako dzień obciążenia rachunku bankowego należy rozumieć dzień, w którym rachunek bankowy został pomniejszony o kwotę składki. Nie jest zatem tym dniem dzień zlecenia bankowi dokonania tej operacji ani też dzień, kiedy pieniądze trafiają na rachunek organu rentowego. Również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 19 kwietnia 2016 r. w sprawie III AUa 1290/15 wskazał, że chwilą decydującą o tym, czy składka ZUS została zapłacona w terminie jest chwila przyjęcia polecenia przelewu przez bank, a nie moment zaksięgowania – uznania rachunku wierzyciela kwotą określoną w poleceniu przelewu. Obciążenie rachunku bankowego płatnika składek może nastąpić na podstawie różnych operacji bankowych, w tym na podstawie polecenia przelewu. Zgodnie z art. 63c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 128) polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Bank wykonuje dyspozycję dłużnika w sposób przewidziany w umowie rachunku bankowego. Zatem dla banku otrzymanie polecenia przelewu oznacza konieczność dokonania dwóch czynności, a mianowicie w pierwszej kolejności obciążenie rachunku dającego zlecenie określoną kwotą, a następnie uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Wykonanie obu tych operacji finansowych przez bank, w zależności od umowy rachunku bankowego, może nastąpić w dniu wydania polecenia przelewu, bądź też poprzez obciążenie rachunku dającego zlecenie w dniu złożenia polecenia, a uznanie rachunku wierzyciela następnego dnia. Wydanie dyspozycji w bankowości elektronicznej przelewu określonej kwoty na konto wierzyciela jest równoznaczne z obciążeniem rachunku dającego zlecenie w dniu wydania tej dyspozycji, oczywiście o ile na koncie dłużnika znajdowały się środki pozwalające na uznanie rachunku wierzyciela, to jest środki pozwalające na realizację przelewu. Skuteczne zlecenie płatnicze w systemie bankowości elektronicznej powoduje automatyczne zmniejszenie środków na koncie zleceniodawcy o kwotę określoną w tym zleceniu już w momencie przyjęcia polecenia przelewu przez bank. Analogiczny pogląd wyraził także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa 748/16, oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie III AUa 825/15 - (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2018 r., III AUa 579/18, legalis nr 1880261).

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że chwilą decydującą o tym, czy odwołująca opłaciła w terminie składki jest chwila przyjęcia polecenia przelewu przez bank. Z przedstawionego materiału dowodowego wynika, że odwołująca w przedmiotowej sprawie złożyła polecenie przelewu składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe na konto ZUS w dniach 10 października 2018 r. oraz 10 grudnia 2018 r. i w tych dniach nastąpiło już obciążenie jej rachunku bankowego kwotami wymienionymi w zleceniu (środki zostały zablokowane na rachunku bankowym odwołującej). Zauważyć należy, iż odwołująca w tym momencie dysponowała środkami finansowymi na swoim rachunku bankowym umożliwiającymi pokrycie wykonanych przelewów. W świetle powyższego, na gruncie niniejszej sprawy należy przyjąć, że ubezpieczona opłaciła składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące wrzesień i listopad 2018 r. w ustawowym terminie wynikającym z przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie doszło zatem do ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego ubezpieczonej od 1 września 2018 r. do 30 września 2018 r. oraz od 1 listopada 2018 r. na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji, należy przyjąć, że w/w spornym okresie wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą.

Natomiast gdyby nawet przyjąć, że ubezpieczona za wrzesień i listopad 2018 r. nie uiściła składek w terminie to zachodzą przesłanki do wyrażenia zgody przez organ rentowy na opłacenie tych składek po terminie.

Stosownie do art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w uzasadnionych przypadkach ZUS na wniosek ubezpieczonego może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie. Chociaż w powołanym przepisie przesłanki wyrażenia zgody przez ZUS na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie zostały określone, to należy przyjąć, że przesłankami tymi są okoliczności związane z przebiegiem samego ubezpieczenia chorobowego i przyczynami uchybienia terminu do opłacenia składki. Skoro ubezpieczenie chorobowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą ma dobrowolny charakter i jego powstanie uzależnione jest od woli samego ubezpieczonego, a warunkiem trwania tego ubezpieczenia jest terminowe opłacanie należnych z tego tytułu składek, to dotychczasowy sposób wywiązywania się płatnika z tego obowiązku (opłacania składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) nie pozostaje bez wpływu na ocenę zasadności wniosku o przywrócenie uchybionego terminu. Jest to jednak tylko jeden z aspektów sprawy, który powinien być analizowany w powiązaniu z pozostałymi okolicznościami, a przede wszystkim przyczynami nieterminowego opłacenia danej składki (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 sierpnia 2015 r., III UK 233/14). W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych jako przyczyny uzasadniające wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje się m.in. chorobę ubezpieczonego, nagły wyjazd, brak pieniędzy wywołany czynnikami niezależnymi od ubezpieczonego, siłę wyższą, wypadek losowy, czy też inne okoliczności, które obiektywnie wyjaśniają, że zapłata składek w terminie była niemożliwa albo niezapłacenie ich w terminie było niezależne od woli ubezpieczonego, a samo niezapłacenie składek w terminie nie było spowodowane tylko zaniedbaniem (brakiem staranności) ubezpieczonego.

Przepis art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym nie może być traktowany z nadmiernym rygoryzmem - w tym znaczeniu, że niejako automatycznie prowadzi do wyłączenia z ubezpieczenia, bez względu na okoliczności. Trzeba zatem wziąć pod uwagę te szczególne wypadki, gdy z przyczyn niezależnych w danym miesiącu uiszczenie składki nie następuje. Jest to tym bardziej uzasadnione, gdy niedopatrzenie to zostaje naprawione, nie ma ono charakteru działania specjalnego, mającego niejako "oszukać" system ubezpieczeń społecznych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 stycznia 2017 r., III AUa 748/16, LEX nr 2265669, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 kwietnia 2016 r., III AUa 2023/15, LEX nr 2044409).

Ustawodawca nie wymaga, aby przywrócenie terminu do opłacenia składki następowało wyłącznie w przypadku wyjątkowym, szczególnie uzasadnionym. Przez wypadek uzasadniony należy więc rozumieć taki, który obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy, dlaczego składka nie została w terminie opłacona w należnej wysokości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2016 r., I UK 35/15,; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 listopada 2018 r., III AUa 681/18, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 maja 2018 r., III AUa 953/17). Zdaniem Sądu, takie okoliczności, jak dotychczasowy przebieg ubezpieczenia wnioskodawczyni (podleganie ubezpieczeniom

społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od dnia od 1 października 2004 r. do 30 września 2005 r. oraz od 1 czerwca 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. – jako spółka cywilna oraz od 1 stycznia 2012 r. jako współnik spółki cywilnej), dotychczasowa terminowość opłacania przez nią składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie chorobowe (ubezpieczona tylko 2 razy występowała o przywrócenie terminu do opłacenia składki) oraz przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za listopad 2018 r. mężowi ubezpieczonej, za którego składka za listopad 2018 r. została także zapłacona w godzinach wieczornych 10 grudnia 2018 r. stanowią przypadek, w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym, uzasadniający wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie (przy założeniu, że nastąpiło opóźnienie w zapłacie). Sąd dał wiarę twierdzeniom ubezpieczonej, że była przekonana, że bank wykona przelew środków na rachunek odbiorcy, w dniu w którym dokonała ona zlecenia przelewu bez względu na godzinę jego dokonania.

Sąd ma także na uwadze, że odwołująca od 3 lat uiszczala w terminie składkę na ubezpieczenie chorobowe i oczywistym jest, że skoro ma problemy zdrowotne i często choruje to tym bardziej dba o to, aby tę składkę nadal opłacać terminowo, gdyż jest to warunkiem uzyskania świadczeń związanych z chorobą. Nadto ubezpieczona dokonała operacji bankowej we właściwym dniu, mając na koncie środki finansowe i będąc przekonaną, że robi to we właściwym czasie. Nie miała zamiaru oszukać systemu ubezpieczeń społecznych, nie zapomniała bez powodu dokonać zapłaty, a dokonanie operacji bankowej w późnych godzinach wieczornych było spowodowane systemem pracy odwołującej, która prowadzi sklep i kawiarnię do 21.00, a zdarza się, że i dłużej kiedy klienci zostają po godzinach, jak również w tym czasie wykonywała szereg niezbędnych działań mających na celu adaptację pomieszczeń w innym budynku pod wynajem. Uznanie, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie zachodzą przesłanki do przywrócenia terminu przy ewentualnym uznaniu, że nastąpiło uchybienie terminowi, byłoby zdaniem Sądu zbyt restrykcyjne i mogło sprawiać wrażenie pretekstu, aby nie wypłacić zasiłku chorobowego od dnia 28 listopada 2018 r. i dalszych świadczeń.

A zatem w ocenie Sądu Okręgowego decyzja organu rentowego w przedmiocie odmowy wyrażenia zgody na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie, była nieprawidłowa.

Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie należało wydać decyzję pozytywną.

Jak wskazano powyżej przyznana kompetencja organowi rentowemu polegająca na wyrażaniu zgody na opłacenie składki po terminie winna być wykonywana według sprawdzalnych, sprawiedliwych kryteriów, gdyż uznaniowość decyzji nie oznacza dowolności w ich podejmowaniu.

Jak wynika z materiału dowodowego ZUS nie wyraził zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie dlatego, że według organu rentowego zapłata składki nastąpiła z opóźnieniem i dlatego, że już wcześniej organ rentowy wyraził zgodę na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie.

Ponadto zgodzić należy się także z poglądem Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażonym w uzasadnieniu do wyroku z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie III AUa 1537/12 (LEX nr 1339373), iż nie jest trafne stanowisko ZUS, uzasadniające odmowę wyrażenia zgody na opłacenie składki po terminie tym, że wnioskodawca już miał wyrażoną zgodę na opłacenie po upływie terminu, albowiem przedmiotowy argument nie ma żadnego znaczenia, gdyż każdy wniosek musi być rozpatrzony przez ZUS indywidualnie w aspekcie przyczyn, które przekroczenie konkretnego terminu spowodowały. Słusznie Sąd Apelacyjny wskazał, że to, iż wcześniej ubezpieczona miała wyrażoną zgodę, mogło i pewnie wywołało u ubezpieczonej przeświadczenie, że i tym razem zgoda taka zostanie wyrażona, jeśli zaistniały uzasadnione okoliczności. Zatem odwoływanie się do tego, że wnioskodawczyni miała wcześniej udzieloną zgodę na opłacenie składki po terminie jest nieporozumieniem i w żaden sposób nie może uzasadniać odmowy wyrażenia zgody na opłacenie spornych składek po terminie. Ustawa w art. 14 ust. 2 pkt 2 posługuje się pojęciem uzasadnionego przypadku i nie wymaga by był to przypadek szczególnie uzasadniony, czy też, aby były to wyjątkowe okoliczności. Nie uzależnia też wyrażenia zgody od braku winy po stronie wnioskodawcy. Ustawa wymaga jedynie, aby był to przypadek uzasadniony, czyli taki, który obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy dlaczego składka nie została zapłacona w terminie.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy należy dojść do przekonania, że w odniesieniu do wnioskodawczynie, gdyby przyjąć, że uchybiła ona terminowi uiszczenia składek za miesiące wrzesień i listopad 2018 r., zaistniał uzasadniony przypadek pozwalający na wyrażenie zgody na opłacenie składki na ubezpieczenie chorobowe za wrzesień i listopad 2018 r. po terminie.

Dlatego też w ocenie Sądu odwołanie wnioskodawczynie jest zasadne.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie (...) § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji.

K.K.-W.